C/2024/6881

28.11.2024

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Klimafinansiering: en ny køreplan for at opfylde de høje klimaambitioner og verdensmålene for bæredygtig udvikling

(initiativudtalelse)

(C/2024/6881)

Ordfører: **Antje GERSTEIN**

Medordfører: **Kęstutis KUPŠYS**

Rådgivere	Phoebe Koundouri (for ordføreren) Marina Olshanskaya (for medordføreren)
Plenarforsamlingens beslutning	18.1.2024
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 52, stk. 2
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget i sektionen	3.9.2024
Vedtaget på plenarforsamlingen	19.9.2024
Plenarforsamling nr.	590
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	141/1/5

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU anbefaler, at klimafinansiering anerkendes som en avanceret mekanisme, der har til formål at mobilisere ressourcer og lette overgangen til en kulstoffattig og modstandsdygtig fremtid. Dette omfatter, at der afsættes økonomiske ressourcer til både modvirknings- og tilpasningsindsatsen i kombination med klimaerstatning (loss and damage) og finansiering af en retfærdig omstilling.

1.2. EØSU understreger, at offentlige finanser spiller en yderst vigtig rolle i klimatilpasningsindsatsen. I modsætning til modvirkningsprojekter, hvor resultaterne kan opgøres i emissionsreduktioner og økonomisk afkast, er det vanskeligere at evaluere tilpasningsprojekter, hvilket kræver særlige overvågningsmekanismer og komplekse data. I lighed med modvirkningsprojekter kræver effektive tilpasningsforanstaltninger typisk langsigtede investeringer i naturbaserede løsninger, infrastruktur, teknologi og kapacitetsopbygning. Når man skal sikre finansiering til disse projekter, kræver det engagement fra både offentlige og private aktører over længere tid, hvilket kan være en udfordring i betragtning af konkurrerende prioriteter og usikre fremtidige finansieringsstrømme.

1.3. EØSU fastholder, at adgang til klimafinansiering for lokale initiativer, græsrodsbevægelser og arbejdsmarkedets parter er afgørende, hvis man skal øge klimaindsatsen, hvilket afspejler EU's erfaringer med at skabe meningsfulde forandringer og styrke samfundets modstandsdygtighed.

1.4. EØSU påpeger, at blandet finansiering, hvor den offentlige sektor spiller en vigtig rolle og mindsker risikoen ved private investeringer, giver betydelige fordele. Der er et presserende behov for at indarbejde løsninger, der tilskynder den private sektor ([1]) til at anvende sine økonomiske ressourcer og involvere sig aktivt i nationale og regionale tilpasnings- og modvirkningsplaner. Dette bør dog ikke lægge uforholdsmæssigt store byrder på de offentlige finanser og arbejdstagerne.

([1]) Herunder mangfoldigheden i den private sektor, jf. punkt 35 i rapporten fra den tredje internationale konference om udviklingsfinansiering, 2015 https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n15/241/03/pdf/n1524103.pdf.

1.5. EØSU støtter ECB's indflydelsesrige rolle med hensyn til at fremme modstandsdygtighed, biodiversitet og klimabevidst finansiel praksis, navnlig når det handler om at fremme investeringer i klimatilpasning og sikre, at kapitalstrømmene er i tråd med målene i Parisaftalen.

1.6. EØSU understreger, at der er behov for en samlet strategi for gældslettelse for at bryde cyklussen med gældsætning og underinvesteringer i (bl.a.) tilpasning, som fører til øget sårbarhed, og for at styrke den rolle, der spilles af obligationer, der er knyttet til målene for bæredygtig udvikling.

1.7. EØSU er enig i de nylige EU-forslag, om at det nye kollektive kvantificerede mål for forhandlinger om klimafinansiering bør sigte mod at gøre klimafinansiering 1) bedre egnet til formålet og mere biodiversitetsvenlig ([2]), 2) mere virkningsfuld – ved at sikre, at den er a) mere strømlinet, effektiv og tilgængelig, b) mindre bureaukratisk og c) mere kønsorienteret – og 3) bedre i stand til at målrette midlerne til de mest sårbare lande og samfund.

1.8. Set med EØSU's øjne bør begrebet retfærdig omstilling være retningsgivende for fordelingen af alle klimafinansieringsstrømme i overensstemmelse med Parisaftalen, idet der lægges vægt på tilpasning til de planetære grænser og et sikkert og retfærdigt handlingsrum for påvirkningen af det globale miljø samt bredere sociale og økonomiske mål, hvor verdensmålene for bæredygtig udvikling står i centrum.

2. **Vigtige søjler for klimafinansieringen**

2.1. Klimakrisens ødelæggende virkninger mærkes både i Europa og globalt. Sidste år (2023) var det første registrerede år, hvor temperaturerne hver dag lå 1 grad celsius eller mere over det førindustrielle niveau. Ud over de katastrofale konsekvenser for sundheden og biodiversiteten har klimaforandringerne ifølge Verdens Økonomiske Forum ([3]) ført til enorme økonomiske tab på anslået 16,3 mio. USD i timen, og de globale omkostninger forventes at stige til over 30 bio. USD om året fra 2050 ([4]).

2.2. Kløften mellem de ressourcer, der afsættes til klimaindsatsen, og de presserende krav om at engagere sig i klimaindsatsen tælles i billioner. Ved udgangen af dette årti ligger behovene på mellem 6 og 12 bio. USD (årligt), mens de seneste aggregerede og gennemsnitlige data for 2021/2022 viser, at de årlige klimafinansieringsstrømme nåede op på næsten 1,3 bio. USD ([5]).

2.3. Omfanget af de investeringer, der er nødvendige for at tackle klimaforandringerne, overstiger langt de nuværende finansieringsniveauer, hvilket nødvendiggør en samordnet indsats fra myndighedernes, virksomhedernes og civilsamfundets side for at mobilisere ressourcer effektivt. EØSU bemærker, at der er gjort en større indsats for at udvikle innovative finansielle mekanismer til fremme af grønne investeringer og grøn innovation. EU har stået i spidsen for den globale indsats for at fremme værktøjer og kapacitetsopbygning, bane vejen for forskning og innovation og finde tværsektorielle synergier inden for klimafinansiering.

2.4. De fleste af de eksisterende økonomiske ressourcer er blevet kanaliseret ud til modvirkningsindsatsen, mens midler rettet mod tilpasning kun beløb sig til 63 mia. USD (mindre end 5 % af den samlede klimafinansiering), primært hidrørende fra offentlige midler. Udviklingslandene har brug for op til 387 mia. USD om året til tilpasningsprojekter, hvis klimamålene skal opfyldes ([6]). EU har tilegnet en af de fem EU-missioner til klimatilpasning. EU's subnationale myndigheder investerede i 2022 imidlertid kun 8,3 mia. EUR i alt, selv om tilpasningsbehovet for Europa anslås at være 18-36 mia. EUR om året frem til 2030.

2.5. De vigtigste og mest synlige aktører i forvaltningen af klimaforandringer – nationalstaterne – er gældstyngede og mangler institutionel styrke til at nedbringe gældsniveauet og opretholde væksten. Flere på hinanden følgende kriser har mindsket deres finans- og pengepolitiske råderum. Paradoksalt nok viser data fra 170 lande imidlertid, at de i 2022 brugte 1,3 bio. USD på eksplicitte subsidier til fossile brændstoffer, og at 5,7 bio. USD blev brugt på implicitte subsidier (f.eks. uregistrerede sundhedsomkostninger som følge af forurening fra fossile brændstoffer) ([7]).

([2]) EØSU's udtalelse – En omfattende strategi for biodiversitet på COP16: alle sektorer sammen om et fælles mål (endnu ikke offentliggjort i EUT).
([3]) Climate change is costing the world $16 million per hour.
([4]) Mark Z. Jacobson, 2023: *No Miracles Needed: How Today's Technology Can Save Our Climate and Clean Our Air*.
([5]) Global Landscape of Climate Finance 2023.
([6]) Keeping the promise – UNEP Annual Report 2023.
([7]) IMF Fossil Fuel Subsidies Data: 2023 Update.

2.6. Håndteringen af disse monumentale udfordringer kræver en global konsensus, der sikrer, at klimafinansieringsstrømmene er i tråd med målene for bæredygtig udvikling, så man kan optimere virkningerne af begrænsede offentlige økonomiske ressourcer.

2.7. I den moderne klimadebat fremhæves de dobbelte mål om **modvirkning** (reduktion af emissioner) og **tilpasning** (forberedelse på virkningerne), som er afgørende for at tackle klimakrisen. EØSU sætter spørgsmålstegn ved, om den nuværende tilgang med udelukkende at kategorisere klimafinansiering som modvirkning eller tilpasning er hensigtsmæssig set i lyset af de kommende globale udfordringer. Debatten om klimafinansiering skal tage højde for synergierne mellem tilpasning og modvirkning samt tage hånd om aspekter som erstatning, retfærdig omstilling og tværgående områder såsom tab af biodiversitet, forurening og uligheder. Det er afgørende at integrere disse aspekter i bredere klimafinansieringsstrategier for at puste nyt liv i klimaindsatsen og bestræbelserne på at skabe bæredygtig udvikling med henblik på at tackle klimakrisen effektivt.

2.8. Efter indførelsen af det vigtige begreb »retfærdig omstilling« gjorde partskonferencen (COP) og partskonferencen, der tjener som møde for parterne i Parisaftalen (CMA), yderligere fremskridt ved at indføre nye finansieringsordninger, der kan yde udviklingslande, der er særligt sårbare over for de negative virkninger af klimaforandringerne, bistand til at rette op på tab og skader. Denne debat hænger sammen med den bredere indsats for at sikre finansiering, ikke blot til sårbare lande, der oplever alvorlige klimapåvirkninger (som nogle gange bogstaveligt talt truer den fysiske overlevelse), men også til **erstatning** i bredere forstand. Denne yderligere dimension vil kræve omfattende drøftelser og kan komme til at udgøre en ny søjle i klimafinansieringsrammen. Den vil kræve gennemtænkte betingelser for at støtte lande, regioner og lokalsamfund, hvor problemerne ikke længere kan løses gennem tilpasning, og dermed redde dem, der er hårdest ramt af klimaforandringerne. Det kan også være et særskilt indsatsområde under Tabs- og Skadesfonden.

2.9. Med udgangspunkt i idéen om klimaretfærdighed skal **finansieringen af »retfærdig omstilling«** finde en særlig rolle i klimafinansieringslandskabet. Denne klimafinansieringsdimension kombinerer retfærdighed for dem, der er direkte ramt af klimapolitikker, med finansiering til omstillingsindustrier, men overses ofte i de »traditionelle« klimafinansieringsrammer. Mens finansieringen af omstillingen overlapper med den nuværende modvirknings- og tilpasningsfinansiering, giver det mening af lægge vægt på kapitalstrømme til »retfærdig omstilling« for at fremhæve de industrielle ændringer og den dermed forbundne omstilling i arbejdsstyrken.

2.10. Der findes masser af eksempler på god praksis, og det kræver en ekstra indsats og koordinering at udbrede dem. EØSU fremhæver de initiativer, der støttes af netværket Alliance of Excellence for Research and Innovation on Aephoria (AE4RIA) ([8]), såsom Pathways2Resilience, ARSINOE og kortlægningen af virksomhedernes opfyldelse af verdensmålene i forbindelse med deres miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige aktiviteter ved hjælp af avancerede parametre, som giver lovende muligheder for at tackle de kommende udfordringer.

2.11. For at mobilisere klimaindsatsen i stor skala er det afgørende, at lokale initiativer og græsrodsbevægelser har adgang til klimafinansiering. Det er EU's erfaring, at disse bottom-up-tilgange spiller en central rolle med hensyn til at skabe meningsfulde forandringer og fremme samfundets modstandsdygtighed. Særlige finansielle værktøjer og instrumenter skal dog gøres let tilgængelige, så det sikres, at de økonomiske ressourcer når frem til græsrodsniveauet uden unødige hindringer. EU's erfaringer med at finansiere klimatiltag ved hjælp af crowdfunding viser, at det er effektivt at give lokalsamfundene mulighed for at tage ejerskab over bæredygtighedsindsatsen. Lettere adgang til klimafinansiering for græsrodsbevægelser kan også fungere som katalysator for forandringsskabende foranstaltninger i større målestok. Som det med rette erkendes i en nylig FN-rapport ([9]) bidrager decentralisering af klimafinansieringen til at opbygge modstandsdygtighed nedefra og op og bidrager dermed til mere lokale tilgange til bæredygtig udvikling.

([8]) https://ae4ria.org/.
([9]) https://sdgs.un.org/publications/inter-agency-policy-briefs-accelerating-progress-2030-agenda-local-global-levels.

3. **De offentlige finansers rolle**

3.1. De offentlige finanser udgør en betydelig **løftestang for tilpasning**. I modsætning til modvirkningsprojekter, hvor resultaterne kan opgøres i emissionsreduktioner og økonomisk afkast, er det vanskeligere at evaluere tilpasningsprojekter, hvilket kræver særlige overvågningsmekanismer og komplekse data. I lighed med modvirkningsprojekter kræver effektive tilpasningsforanstaltninger typisk langsigtede investeringer i infrastruktur, teknologi og kapacitetsopbygning. Når man skal sikre finansiering til disse projekter, kræver det engagement fra både offentlige og private aktører over længere tid og et langsigtet planlægningsperspektiv, hvilket kan være en udfordring i betragtning af konkurrerende prioriteter og usikre fremtidige finansieringsstrømme.

3.2. Ikke overraskende er klimatilpasningen i sårbare lande underfinansieret og overset. Mangler i forvaltningen, udformningen og den faktiske gennemførelse af projekter kan afhjælpes gennem en international indsats for at opbygge kapacitet, men denne tilgang har sine begrænsninger. EØSU ser fremme af en tilgang med to formål (modvirkning og tilpasning) som et middel til at bryde cyklussen med dårlig forvaltning, som reducerer donorernes interesse i at finansiere tilpasningen med offentlige midler.

3.3. EØSU mener, at det vil være hensigtsmæssigt med en effektiv indsatsfordeling i finansieringsstrømmene til tilpasning i form af bedre samarbejdsmekanismer mellem billigere kilder med et bedre kapitalgrundlag på EU-plan og de endelige modtagere af fordelene på subnationalt plan. Denne logik bør også gælde på globalt plan, hvor det vedvarende problem med omkostninger og underinvesteringer ligner den interne EU-kløft mellem de bedre stillede lande og/eller regioner og dem, der halter bagefter.

3.4. Udvalget støtter også opfordringerne til, at internationale aktører på klimaområdet tilpasser og udvikler de finansielle produkter og løsninger til bankegnede og effektive klimatilpasningsprojekter ([10]) uden at skabe uforholdsmæssigt store byrder for de offentlige finanser og arbejdstagerne. Blandet finansiering, hvor den offentlige sektor spiller en vigtig rolle og mindsker risikoen ved private investeringer, er en vigtig strategi i denne forbindelse.

3.5. De politiske beslutningstagere bør med støtte fra globale klimafinansieringsinstitutioner gennemføre omfattende pakker bestående af målrettede offentlige interventioner for at etablere **risikobegrænsende** mekanismer for private investeringer i klimaløsninger i udviklingslandene på en effektiv måde. Disse bør fokusere strategisk på at reducere, overføre eller kompensere for de makroøkonomiske risici, der er forbundet med sådanne investeringer. Foranstaltninger til at mindske risici kan omfatte ydelse af garantier eller forsikring mod valutaudsving eller politisk ustabilitet. Overførsel af risici kan indebære oprettelse af særlige finansielle instrumenter eller partnerskaber med multilaterale institutioner for at dele byrden. Desuden kan kompensation for risici indebære skatteincitamenter eller subsidier til at udligne potentielle tab. Ved at tilpasse disse interventioner på en omkostningseffektiv måde kan de politiske beslutningstagere skabe en attraktiv risiko- og afkastprofil, der tilskynder til omfattende private investeringer i klimatiltag i udviklingslandene.

3.6. Dataene om **subsidier til fossile brændstoffer** og dertil knyttede udgifter viser, at der er potentiale til at finansiere klimaindsatsen med offentlige midler. Fjernelse af subsidier frigør straks statslige midler og skaber mere finanspolitisk råderum. Det vil også sende et klart prissignal til erhvervslivet og samfundet. Europa-Parlamentet har allerede opfordret til fuldstændig afskaffelse af subsidier ([11]) til fossile brændstoffer, og en anden stor udleder – USA – har givet udtryk for lignende hensigter, om end det endnu ikke har udmøntet sig i konkret handling ([12]). Udfasning af eksplicitte og implicitte subsidier til fossile brændstoffer bør gennemføres gradvist og på en retfærdig måde, således at regressive virkninger undgås, og der bør skabes sikkerhedsnet som f.eks. EU's sociale klimafond for at bistå sårbare husholdninger, som stadig er afhængige af fossile brændstoffer til at dække deres basale behov.

3.7. Det kan godt være, at der allerede er mobiliseret billioner i klimafinansiering, men de mindst udviklede landes gæld løber op i svimlende 570 mia. USD ([13]). Disse lande bruger nu fem gange mere på rentebetalinger end for et årti siden, og – hvad der er endnu mere bekymrende – siden 2018 har de brugt mere på gæld end på uddannelse. Udgifterne til rentebetaling når i nogle af de fattigste lande helt op på 53,4 % af det samlede offentlige budget ([14]). EØSU er overbevist om, at obligationer, der er knyttet til målene for bæredygtig udvikling, kan lette denne byrde og samtidig støtte omstillingen til nettonul.

([10]) OECD, 2024.
([11]) COP28: MEPs want to end all subsidies for fossil fuel globally by 2025.
([12]) Executive Order on Tackling the Climate Crisis at Home and Abroad, The White House.
([13]) UNCTAD's Least Developed Countries Report 2023.
([14]) International climate finance: Status quo, challenges and policy perspectives.

3.8. Der er behov for en samlet strategi for gældslettelse for at bryde cyklussen med gældsætning og underinvesteringer i (bl.a.) tilpasning, som fører til øget sårbarhed, og for at styrke den rolle, der spilles af obligationer, der er knyttet til målene for bæredygtig udvikling. Gældslettelse er vigtig, hvis vi skal nå målene for klimafinansieringen, for den frigør økonomiske ressourcer i udviklingslandene og sætter dem i stand til at investere mere i modvirknings- og tilpasningsindsatsen. EØSU slår derfor til lyd for et omfattende gældssaneringsprogram for udviklingslandene.

3.9. Med henblik på at omstrukturere udviklingslandenes uforholdsmæssigt store gæld giver det mening at udarbejde skræddersyede mekanismer såsom gæld-for-klima-aftaler, hvor dele af disse landes gæld eftergives til gengæld for, at de forpligter sig til at investere i projekter, der skal skabe modstandsdygtighed over for klimaforandringer og sikre bæredygtighed. En sådan tilgang letter det finanspolitiske pres, fremmer miljømæssigt ansvar og støtter de globale klimamål. Gæld-for-klima-aftaler med fokus på resultatbaserede forpligtelser (udtrykt i på forhånd fastlagte klima- og bæredygtighedsmål) bør blive en integreret del af det globale klimafinansieringslandskab og det nye kollektive kvantificerede mål om klimafinansiering.

3.10. Dette vil indebære, at udviklingslandenes udestående statsgæld og i begrænset omfang gælden i den private sektor konverteres til obligationer, der er knyttet til målene for bæredygtig udvikling, i tråd med den brede dagsorden for bæredygtig udvikling (baseret på verdensmålene og med særligt fokus på mål nr. 13 – klimaindsats) og i overensstemmelse med FN's Udviklingsprograms standarder for obligationsudstedere vedrørende indvirkning på målene for bæredygtig udvikling og med de videnskabeligt baserede Paris- og Kunming-Montreal-mål.

3.11. Stramme finanspolitiske regler vil indsnævre de lokale, regionale og nationale aktørers råderum, mens de forhøjede rentesatser har gjort en ende på muligheden for billig låntagning. For at rejse fremmedkapital til gavn for klimaet på en effektiv måde bør overnationale og multinationale institutioner med solide kreditvurderinger indtage en ledende rolle.

3.12. Der er et presserende behov for at indarbejde løsninger, der udnytter private økonomiske ressourcer og tilskynder til privat engagement i nationale og regionale tilpasnings- og modvirkningsplaner. Anvendelse af offentlige midler til at mobilisere private investeringer opvejer ikke blot omkostningerne, herunder omkostningerne ved potentiel passivitet, men kan også bidrage til at sikre statslige og substatslige aktørers fremtidige finanspolitiske holdbarhed. Målet bør være at lede privat kapital hen imod investeringer, der fremmer innovation med henblik på at opnå en konkurrencefordel, har langsigtede positive virkninger for den lokale og regionale udvikling og bidrager til samfundets og arbejdstagernes sociale og miljømæssige velfærd med henblik på en retfærdig omstilling.

4. **Inddragelse af den private sektor og blandet finansierings rolle**

4.1. Det er på høje tid at tilskynde investorer i stor stil til at lede investeringerne væk fra klimaskadelige projekter og samtidig styrke naturgenopretning og -bevarelse. Vi befinder os stadig i en situation, hvor for mange private midler går til klimaskadelige investeringer. Som konstateret i en nylig rapport har de 60 største private banker investeret **6,9 bio.** USD i virksomheder med aktiviteter inden for fossile brændstoffer siden vedtagelsen af Parisaftalen i 2016 ([15]), og det på trods af advarsler fra eksperter om, at enhver yderligere udvidelse af produktionen af fossile brændstoffer vil resultere i klimakaos og økonomisk kaos ([16]). Som Det Internationale Energiagentur udtrykker det: hvis det lykkes verden at nedbringe efterspørgslen efter fossile brændstoffer hurtigt nok til at opnå nettonulemissioner inden 2050, vil nye projekter (på ikkebæredygtige områder) stå over for store kommercielle risici ([17]). En vigtig drivkraft i denne henseende er genforsikringssektoren, som er begyndt at medtage klimarisici i deres porteføljer ([18]).

4.2. EØSU opfordrer til at styrke og fremme strategier for risikobegrænsning. Dette omfatter:

— Finansiering på lempelige vilkår, dvs. regeringer, multilaterale udviklingsbanker eller andre internationale institutioner, der tilbyder lån til den private sektor til en rente under markedsrenten eller med gunstigere vilkår end dem, der findes på kommercielle markeder. Ideelt set bør dette kombineres med tilskud til teknisk bistand og kapacitetsopbygning ([19]).

([15]) Banking on Climate Chaos, Fossil fuel finance report 2024.
([16]) Banking on Climate Chaos 2023.
([17]) Net Zero Roadmap: A Global Pathway to Keep the 1.5°C Goal in Reach.
([18]) Climate change and its consequences, Munich RE.
([19]) Såsom Den Grønne Klimafond.

— Offentlig-private partnerskaber inden for infrastruktur og levering af tjenesteydelser med henblik på at imødegå eksterne virkninger af klimainvesteringer, navnlig når det gælder tilpasning ([20]).

— Efterstillet gæld (med hensyn til prioriteringsrækkefølgen af tilbagebetalingen) fra nationale eller multilaterale finansielle institutioner for at reducere risikoeksponeringen for private investorer. Denne mekanisme forbedrer grønne projekters kreditværdighed og tilskynder til større deltagelse fra den private sektor ([21]).

— Kreditgarantiordninger, hvorved en offentlig eller multilateral institution forpligter sig til at tilbagebetale lånet helt eller delvist, hvis den oprindelige (private) låntager misligholder sine forpligtelser. Ordningen øger således incitamenterne for den private sektor til at indgå i klimafinansieringen og mindsker risikoen for manglende tilbagebetaling ([22]).

4.3. EØSU opfordrer virksomhedsledere og opinionsdannere til at tilslutte sig den positive fortælling og fremhæve mulighederne ved klimaindsatsen, navnlig når de står over for enorme tab som følge af en manglende klimaindsats. En ændring af fortællingen fra »klimaforandringer som en trussel« til »klimaforandringer, udbredt forurening og tab af biodiversitet som et fælles problem, hvis løsning vil sikre forretningskontinuitet«, vil bidrage til at opnå den nødvendige omstilling og undgå strandede aktiver og i sidste ende økonomisk sammenbrud.

4.4. EØSU støtter Avinash Persauds ([23]) innovative tilgang til fire udfordringer: makroøkonomisk risiko der gør, at klimaprojekter ikke kan finansieres i udviklingslandene, nødvendigheden af at finansiere disse projekter i stor skala for at opfylde de globale klimamål, markeder, der overdriver disse risici, navnlig i hårde tider, og gevinsterne ved offentlig intervention, der overstiger omkostningerne som følge af de store indsatser, der er tale om. Persauds løsning går ud på at fremme privat finansiering af rentable projekter og dække omkring 60 % af de nødvendige investeringer, især i forbindelse med tilpasning, ved at yde en delvis valutarisikogaranti og dermed mindske udgifterne til investeringer i de respektive regioner (f.eks. er en solcellefarms gennemsnitlige renteomkostning uoverkommelige 10,6 % om året i førende vækstlande mod 4 % i EU).

4.5. Offentliggørelse af emissioner og rapportering om det bredere bæredygtighedsaftryk og den indsats, der gøres på virksomhedsplan, spiller en afgørende rolle med hensyn til at mobilisere investorernes efterspørgsel efter finansiering af forandringsskabende klimaforanstaltninger og sikre, at kapitalstrømmene er i tråd med en kurs hen imod en klimarobust udvikling med lave drivhusgasemissioner, jf. Parisaftalens artikel 2, stk. 1, litra c). International Sustainability Standards Board (ISSB) og Den Europæiske Rådgivende Regnskabsgruppe (EFRAG) er to særskilte enheder, der er involveret i udarbejdelsen af rapporteringsstandarder og anbefalinger i forbindelse hermed, som kan supplere hinanden. Dette er især vigtigt for multinationale selskaber, der skal overholde begge sæt standarder. EØSU opfordrer til et effektivt samarbejde mellem de to organer for yderligere at harmonisere standarderne og sikre interoperabilitet.

4.6. Princippet om dobbelt væsentlighed, som udtrykkeligt er indarbejdet i den lovgivningsmæssige ramme for bæredygtighedsrapportering i EU, har potentiale til at blive en bredt vedtaget model for standarder, der udvikles globalt, navnlig set i relation til ISSB's arbejde. Det vil give mulighed for lige konkurrencevilkår, da virksomheder i hele verden ikke blot skal rapportere om, hvordan bæredygtighedsspørgsmål påvirker dem, men også om hvordan deres aktiviteter påvirker samfundet og miljøet som helhed.

5. **Reform af den internationale finansielle struktur og styringen heraf**

5.1. EØSU understreger, at der er et kritisk behov for at mobilisere og styre økonomiske ressourcer hen imod en løsning af de mangeartede katastrofale virkninger af klimaforandringerne. Det er derfor afgørende at reformere den internationale finansielle struktur og styringen heraf. Nøglespillere i det globale klimafinansieringslandskab omfatter Den Europæiske Investeringsbank (EIB) og andre multilaterale udviklingsbanker, mens private banker fungerer som mobiliserende partnere.

5.2. Som den centrale bankmyndighed i eurozonen har Den Europæiske Centralbank (ECB) betydelig indflydelse på pengepolitikken, banklovgivningen og de foranstaltninger, der skal skabe finansiel stabilitet. EØSU støtter ECB's rolle i bestræbelserne på at fremme klimabevidst økonomisk praksis, også når det gælder investeringer i klimatilpasning og sikring af, at der er overensstemmelse med Parisaftalens mål.

([20]) Såsom tunneler med dobbelt formål til styring af oversvømmelser i byer, f.eks. i Malaysia.
([21]) Som f.eks. vindmølleparken Gemini i Nederlandene.
([22]) Såsom Den Afrikanske Udviklingsbank med en fond for grønne initiativer i Rwanda.
([23]) Se Persauds artikel her.

5.3. EØSU ser et stort potentiale i den rolle, som private banker kan spille inden for klimafinansiering, hvis de samarbejder med offentlige pengeinstitutter om at mobilisere rammer og incitamenter, der kan tilskynde den private sektor til at investere i klimavenlige projekter.

5.4. FN's rammekonvention om internationalt skattesamarbejde ([24]), som blev udarbejdet i december 2023, er en anden måde at øge klimafinansieringen på ved at fremme gennemsigtig og retfærdig international skattepraksis med henblik på at nå målene for bæredygtig udvikling. Dette samarbejde bidrager til at mobilisere nationale ressourcer, bekæmpe skatteunddragelse og sikre, at der er flere midler til rådighed til bæredygtig udvikling.

5.5. EØSU efterlyser en reform af den internationale finansielle struktur og styringen heraf med henblik på at skabe en solid ramme for at styre kapitalstrømme mod globale klimamål og støtte omstillingen til en bæredygtig og modstandsdygtig fremtid ([25]). EØSU slår til lyd for omfattende EU-deltagelse i reformprocessen, navnlig i forbindelse med FN's topmøde om fremtiden, den fjerde internationale konference om udviklingsfinansiering ([26]) og opfølgningen herpå.

6. **Civilsamfundets rolle inden for klimafinansiering og finansieringen af en bæredygtig udvikling**

6.1. EØSU understreger, at civilsamfundet spiller en afgørende rolle i klimafinansieringen, og anbefaler en ligelig fordeling af klimamidlerne for at afhjælpe forskelle med hensyn til sårbarhed, eksponering og evnen til at reagere på klimapåvirkninger. Det er afgørende, at disse processer gøres demokratiske, og at civilsamfundsorganisationer og lokalsamfund engagerer sig stærkt i dem, for at sikre en retfærdig fordeling og effektiv udnyttelse understøttet af initiativer som Den Fælles Verdensmålfond. Denne indsats har til formål at skabe inkluderende økosystemer for finansiering, der fungerer som drivkraft for strategiske investeringer med offentlig og privat kapital, med det formål at opfylde de globale mål senest i 2030.

6.2. EØSU slår til lyd for en klimafinansieringsramme, der prioriterer sårbare nationer og lokalsamfund og leverer de nødvendige ressourcer til klimatilpasning og omstillingen til kulstoffattig udvikling. Vi fremhæver behovet for at inddrage erstatningsmekanismer (»loss and damage«) i drøftelserne om klimafinansiering for at sikre en retfærdig fordeling og anvendelse af ressourcerne i det globale syd.

6.3. EØSU understreger betydningen af inklusion i beslutningstagningen vedrørende klimafinansiering og gennemførelsen af denne for at sikre, at investeringerne er både effektive og bæredygtige. Udvalget anerkender, at civilsamfundsorganisationerne har et stort potentiale til at målrette klimarelaterede midler effektivt ved at udnytte lokal viden og erfaringer. EØSU understreger, at kvinder og piger, som rammes uforholdsmæssigt hårdt af klimaforandringerne, spiller en afgørende rolle med hensyn til at sikre, at klimastrategierne gennemføres i praksis, og understreger, at det er vigtigt at styrke uddannelsesområdet for at bidrage til opfyldelsen af verdensmålene ([27]).

7. **Bidrag til UNFCCC's ad hoc-arbejdsprogram vedrørende det nye kollektive kvantificerede mål om klimafinansiering**

7.1. EØSU støtter EU's holdning ([28]) om, at man bør gruppere mulighederne for en effektiv udvikling af det kollektive kvantificerede mål om klimafinansiering, og støtter forslaget om at strukturere dette mål omkring fire grupper, nemlig 1) Formål, 2) Struktur, 3) Ressourcer, 4) Forventede resultater.

Om formålet med det nye kollektive kvantificerede mål

7.2. EØSU går ind for, at det kollektive kvantificerede mål kommer til at spænde bredt med anvendelse af internationale offentlige, private og innovative kilder såsom grønne obligationer og klimafonde til at mobilisere forskellige økonomiske ressourcer til klimaindsatsen. Inddragelse af private og innovative kilder bør dog ikke overskygge behovet for omfattende offentlige finansieringsforpligtelser.

([24]) Se den nylige EU-erklæring om dette.

([25]) Dette kan bl.a. gå ud på, at man i G20, IMF og andre finansielle institutioner lytter mere til synspunkterne fra de lande, som er mest sårbare over for klimaforandringerne, at man yder yderligere støtte til det globale skjold mod klimarisici i klimasårbare lande, at man styrker det videre samarbejde mellem multilaterale udviklingsbanker om fælles tiltag på klimaområdet, samfinansiering og lignende spørgsmål, at man håndterer finansielle og andre risici som følge af klimaforandringerne, sårbarheder forbundet med høj gæld og lignende spørgsmål via dokumenter og foranstaltninger, at man udvikler en fælles ramme for tilpasning til verdensmålene for bæredygtig udvikling osv.

([26]) FFD4 | Kontor for finansiering af bæredygtig udvikling.

([27]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »styrkelse af unges muligheder for at opnå bæredygtig udvikling gennem uddannelse« (EUT C 100 af 16.3 2023, s. 38).

([28]) EU's views on the 2024 work plan for the NCQG on climate finance.

7.3. EØSU understreger behovet for **solide sporingsmekanismer** med henblik på at sikre gennemsigtighed og overensstemmelse med klimamålene. Uden en streng håndhævelse medfører disse mekanismer måske ikke tilstrækkelig ansvarlighed.

Om det nye kollektive kvantificerede måls struktur

7.4. EØSU støtter en **10-årig** operationel tidsramme (2025-2034 eller 2026-2035), som er i tråd med nettonulmål senest i 2050, da dette skaber klarhed for interessenterne. Ikke desto mindre kan der være behov for mere øjeblikkelige og kortsigtede milepæle for at sikre en hurtig indsats.

7.5. EØSU foreslår derfor, at der hvert femte år foretages revisioner, der i passende omfang koordineres med **de nationalt bestemte bidrag** (NDC'er), for at vurdere fremskridtene og tilpasse sig skiftende behov og prioriteter.

7.6. EØSU understreger betydningen af at indarbejde mål og **tematiske delmål** i rammerne for det nye kollektive kvantificerede mål for at opnå klare benchmarks i forbindelse med tildelingen og gennemførelsen af klimafinansieringen. Alligevel kan det være nødvendigt at presse på for endnu mere **specifikke og ambitiøse mål**, navnlig for tilpasnings- og modvirkningsindsatsen.

7.7. Rammen for det nye kollektive kvantificerede mål omfatter delmål for tematiske områder, modtagere, kanaler, sektorer, forøgelse af modstandsdygtigheden over for klimaforandringer, nedbringelse af drivhusgasemissioner, øget kapacitet til at få adgang til økonomiske ressourcer, reduktion af subsidier til fossile brændstoffer og sikring af, at **kapitalstrømmene ledes i retning af** en udvikling, der sikrer lave drivhusgasemissioner og modstandsdygtighed over for klimaforandringer ([29]).

Om ressourcerne til det nye kollektive kvantificerede mål

7.8. EØSU foreslår, at målet udformes som en **rimelig balance mellem økonomisk formåen og princippet om, at forureneren betaler** ([30]), for at afspejle udviklede landes forpligtelser og bidrag forholdsmæssigt. Der kan være brug for højere procentsatser eller absolutte beløb for at sikre tilstrækkelig finansiering af klimaindsatsen, samtidig med at der opretholdes en balance for at undgå overdrevne økonomiske byrder.

7.9. Udvalget anbefaler, at man med udgangspunkt i **nationale rapporter** til UNFCCC overvejer udviklingslandenes behov og prioriteter, når det samlede beløb til klimafinansiering skal fastsættes.

7.10. EØSU understreger, at der er behov for at overveje og overvåge en **bred vifte af bidragsydere og instrumenter** ved beregningen af det samlede beløb, herunder tilskud, lån på lempelige vilkår, gældslettelsesordninger og private investeringer (inklusive filantropi) for at mobilisere yderligere ressourcer og optimere effekten. Samtidig slår EØSU til lyd for at sætte tilskud i centrum for klimafinansieringen for at forhindre, at sårbare nationer gældsætter sig yderligere. Udvalget anbefaler endvidere at medtage gældslettelsesordninger (f.eks. via obligationer, der er knyttet til målene for bæredygtig udvikling ([31])), garantier til reduktion af valutarisikoen, private investeringer osv.

Forventede resultater med hensyn til det nye kollektive kvantificerede mål

7.11. For så vidt angår EU's indlæg anbefaler EØSU, at forhandlingerne om det nye kollektive kvantificerede mål sigter mod at gøre klimafinansiering 1) mere egnet til formålet og mere biodiversitetsvenlig, 2) mere virkningsfuld – ved at sikre, at den er a) mere strømlinet, effektiv og tilgængelig, b) mindre bureaukratisk og c) kønsorienteret – og 3) mere præcist målrettet mod de mest sårbare lande og samfund. Udvalget efterlyser mere konkrete tiltag og bindende forpligtelser for at sikre, at man når disse resultater.

([29]) Som angivet i Parisaftalens artikel 2, stk. 1, litra c).

([30]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv ændring af direktiv 2008/98/EF om affald (COM(2023) 420 final — 2023/0234 (COD)) (EUT C, C/2024/888 af 6.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/888/oj).

([31]) Se punkterne om gældslettelse (3.7-3.10).

7.12. Ånden i begrebet retfærdig omstilling bør være retningsgivende for fordelingen af alle klimafinansieringsstrømme i overensstemmelse med Parisaftalen, idet der lægges vægt på tilpasning til de planetære grænser og et sikkert og retfærdigt handlingsrum for påvirkningen af det globale miljø samt bredere sociale og økonomiske mål, hvor verdensmålene for bæredygtig udvikling står i centrum.

Bruxelles, den 19. september 2024.

Oliver RÖPKE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg